

**Protestantse Gemeente Koggenland-Zeevang
te Oosthuizen-Ursem
*met een diaconale opdracht***

BELEIDSPLAN 2026-2029

22 februari 2026

1. INLEIDING

Algemeen

Voor u ligt het beleidsplan van de **Protestantse Gemeente Koggenland-Zeevang te Oosthuizen-Ursem** (in het vervolg **PGKZ** genoemd) voor de periode 2026–2029. Dit beleidsplan dient als leidraad voor de kerkenraad bij het realiseren van de doelstellingen en prioriteiten van de gemeente.

Diaconaal karakter

De PGKZ wil een gemeente zijn met een diaconale opdracht en streeft ernaar een open geloofsgemeenschap te zijn voor ieder die levensvragen heeft en behoefte aan steun zoekt en ervaart. De Bijbel vormt onze belangrijkste inspiratiebron, maar niet als enige. De gemeente wil haar roeping gestalte geven door middel van kerkelijke vieringen, doordeweekse activiteiten, diaconale en pastorale hulp en alle andere vormen van contact binnen en buiten de gemeente.

Heilige Geest

Door het geloof in de Heilige Geest, die ook vandaag inspireert, wil de PGKZ een levende kerkelijke gemeenschap zijn. Binnen deze ruimte kunnen gemeenteleden hun geloof delen en van elkaar leren, waarbij de gemeenschap niet beperkt blijft tot de eigen leden.

Dorpskernen

De PGKZ omvat de dorpskernen: Scharwoude, Grosthuisen, Avenhorn, De Goorn, Berkhout, Bobeldijk, Zuidermeer, Spierdijk, Ursem, Rustenburg, Oosthuizen, Middellie, Warder, Kwadijk, Schardam, Beets, Oudendijk, Hobrede en het buurtschap Etersheim.

Aantal leden

Uit de cijfers blijkt dat het ledenaantal van de gemeente over een periode van twee jaar relatief stabiel is gebleven. Per 12 januari 2026 (bron: LRP) telt de gemeente 412 geregistreerde leden, tegenover 427 leden (bron: concept beleidsplan dd 1 mei 2024). Dit betekent een afname van slechts 15 leden, oftewel circa 3%. Opvallend is dat het aantal overleden leden in deze periode hoger ligt dan het netto ledenverlies.

We doen het goed

Dit betekent dat er sprake moet zijn geweest van instroom of behoud van leden die het natuurlijke verloop deels compenseren. In vergelijking met de landelijke trend, waar een gemiddelde daling van 6% wordt waargenomen, doet onze gemeente het goed.

2. DOELSTELLING EN INITIATIEVEN

Algemeen

De PGKZ wil een nieuw diaconaal elan initiëren om dienstbaar te zijn en te blijven aan onze naasten in de ruimste zin van het woord. Wij willen een gemeenschap zijn waar mensen elkaar aanvullen, verrijken en bemoedigen, en waar gedeeld kan worden wat ons raakt. Wij streven naar het behouden van de waarde van zondagse erediensten en andere vieringen.

Niet bij woorden alleen

Tegelijkertijd beperkt 'samen kerk zijn' zich niet tot de zondagse eredienst. Het nieuwe diaconaal elan dient een positieve invloed te hebben op onze gemeenschap en de bredere samenleving. Voorts willen we duidelijk pastoraal en diaconaal aanwezig zijn in de samenleving van onze dorpen en in de grote wereld om ons heen. De diaconie verdeelt de beschikbare middelen en richt zich nadrukkelijk op lokale initiatieven die passen bij de doelstellingen van de gemeente.

Enquête gemeente-ochtend

Uit een enquête blijkt dat 'samen / gezamenlijk' en 'mensen' het hoogst scoren in de rangschikking van aandachtspunten door de aanwezigen op de gemeente-ochtend van 15 oktober 2023. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste trefwoorden.

<i>Trefwoorden</i>	<i>Score</i>	<i>Gesprek</i>	<i>8</i>	<i>6%</i>	
<i>Samen / gezamenlijk</i>	52	36%	<i>Goede aandacht</i>	7	5%
<i>Mensen</i>	32	22%	<i>Koffie</i>	6	4%
<i>Jeugd</i>	10	7%	<i>Betrokkenheid</i>	6	4%
<i>Zingen</i>	10	7%	<i>Bestuur</i>	4	2%
<i>Groei</i>	10	7%	<i>Totaal</i>	145	100%

3. KERKENRAAD

Kerkenraad

De bemensing volgt de regels van de Kerkorde. Bij onvoorziene omstandigheden kan hiervan worden afgeweken met het streven om de bezetting zo spoedig mogelijk te herstellen.

In de kerkenraad hebben zitting:

- Predikant
- Ouderlingen
- Ouderlingen Kerkrentmeesters
- Diakenen

Moderamen

Het moderamen (dagelijks bestuur) bereidt de kerkenraadsvergaderingen voor en neemt urgente beslissingen die niet kunnen wachten tot de volgende vergadering. Het moderamen bestaat uit de predikant, voorzitter, scriba, met eventueel een diaken en kerkrentmeester.

4. VIERINGEN EN PASTORAAT

Vieringen

We streven naar vieringen waar men blij van wordt en vreugde en voldoening ervaart. In de zondagse vieringen wordt het mens-zijn geplaatst in een groter goddelijk verband, zonder de dagelijkse werkelijkheid uit het oog te verliezen.

Variatie in de vieringen wordt aangemoedigd door bijvoorbeeld:

- Themadiensten met een aanvullende film- of thema-avond
- Literaire- of beeldende kunst
- Aandacht voor specifieke doelgroepen, met eventuele ondersteuning van externe benodigde deskundigheid

Liturgiegroep

Een liturgiegroep kan de predikant assisteren en adviseren bij de liturgie of bij het voorbereiden van speciale vieringen. De liturgiegroep evalueert ook de vieringen van gastpredikanten. Haar leden zijn niet per definitie ambtsdragers. Zij maken geen deel uit van de kerkenraad en leveren een belangrijke bijdrage.

Eenheid en verscheidenheid

We streven naar eenheid in de vorm van de vieringen. Echter predikanten vanuit een iets andere geloofsrichting en/of met een bepaalde expertise kunnen met het oog op een inhoudelijk thema worden gevraagd en/om de variatie in geloofsopvatting te bedienen.

Continuïteit

De uitgangspunten voor de liturgische inrichting van de vieringen worden aangereikt door de dienstboeken I en II (PKN 1998 en 2004) en het Liedboek (2013). Daarnaast kan gebruik worden gemaakt van andere bundels en liedboeken. In het kader van 'nieuw elan' past het en is het de verwachting dat experimenten met nieuwe liturgische vormen aandacht krijgen en omarmd worden door PGKZ.

Kerkplekken

Momenteel worden de vieringen gelijkelijk verdeeld over de zes kerkgebouwen: Oosthuizen, Beets en Oudendijk, Berkhout, Avenhorn en Ursem. Van 1 oktober tot Pinksteren kan in Oosthuizen niet worden gekerkt vanwege de kwetsbaarheid van het antieke orgel. Daarvoor in de plaats worden er vieringen gehouden in Beets of Oudendijk. In Kwadijk en Ursem wordt jaarlijks in het voor- en najaar een vesper gehouden.

Toekomst

Onze streekgemeente met 19 dorpskernen en buurtschappen is niet de enige organisatie die te maken heeft met een afnemend aantal vrijwilligers en kerkenraadsleden. Daarnaast verbinden mensen zich steeds minder voor langere perioden (zoals vier of acht jaar) aan een kerkelijke gemeente en steeds vaker op een flexibelere, vrijblijvende basis. Een slimme kerk die wil haar eigen voortbestaan wilt voortzetten, speelt op deze ontwikkeling in.

Wensen

Vanuit de wens om als diaconale kerkgemeenschap te blijven bestaan en haar vindbaarheid te vergroten, streven we naar het terugbrengen van het huidig aantal kerkplekken. Ieder die iets met haar of zijn kerk heeft of heeft gehad, weet hoe gevoelig dit kan liggen. Zelfs voor dorpsbewoners die 'niets' meer met de kerk hebben, moet de kerk vaak blijven. Met die gevoeligheid maar óók met draagkracht van onze vrijwilligers houden we rekening.

Verzorginghuizen

Om de bewoners van de verzorgingshuizen 'De Berkenhof' te Berkhout en 'De Rustenburcht' in Ursem van dienst te zijn, wordt in iedere instelling eenmaal per maand behoudens de zomermaand een kerkdienst gehouden, beurtelings van katholieke en protestantse signatuur. De diaconie draagt bij aan de kosten voor deze diensten.

Vervoersdienst

Waar mogelijk wordt er met elkaar meegereden. Daarnaast wordt de vervoersvraag van gemeenteleden zonder eigen vervoer mogelijk via een vervoersdienst (taxi of eigen autodienst).

Zorg om elkaar

Naast de predikant besteden ook ouderlingen, de pastoraat- en bezoggroep en alle overige betrokkenen binnen onze kerkelijke gemeente op verschillende manieren aandacht aan elkaar.

Huisbezoek

Door de afnemende vraag naar het klassieke huisbezoek speelt de kerk in op bestaande netwerken, zoals de Ouderenbond, Vrouwen van Nu en de Zonnebloem, door deze financieel of praktisch te ondersteunen. Afhankelijk van de zorgvraag kan ondersteuning worden geboden door de predikant, ouderlingen, diakenen of door gemeenteleden in het algemeen. Huisbezoeken vinden plaats op verzoek, maar ook spontaan wanneer gewenst of nodig, bijvoorbeeld bij verjaardagen, jubilea of overlijden.

Predikant

De predikant heeft als hoofdtaak de opbouw van de gemeente, waaronder de vieringen en de pastorale zorg. De PGKZ heeft een predikant in dienst en voor 1,0 fte oftewel 100%. De predikant is een herkenbaar gezicht binnen de gemeente en heeft daarnaast de bijzondere taak de gemeenschap te versterken, zodat zij haar roeping binnen de kerk en in de wereld zo goed mogelijk kan vervullen.

Diaconale opdracht Naast de hoofdtaak heeft de predikant een belangrijke deeltaak voor 0,45 fte oftewel 45% van de totale werktijd ter invulling de diaconale opdracht. Vanuit het pastorale contact, diaconale bijstand verlenen en ondersteunen daar waar geen andere hulp meer wordt gegeven in de vorm van structurele aandacht voor eenzaamheid, armoede, uitsluiting en zingeving.

Dienstbaarheid als ambt aller gelovigen

Diaconale inzet is niet alleen de verantwoordelijkheid van de predikant, en evenmin uitsluitend die van de diakenen. Het ambt van alle gelovigen houdt in dat ieder geroepen is om God en de naaste te dienen. Elk gemeentelid zet zijn of haar gaven in voor de opbouw van de gemeente en de wereld.

Persoonlijk engagement

Deze dienstbaarheid, in navolging van Christus, is een levenshouding die gekenmerkt wordt door nederigheid en liefde. Zij vormt een fundament voor de kerk en krijgt gestalte vanuit ieders eigen rol: die van gemeentelid, diaken, ouderling, kerkrentmeester en predikant. Samen dragen zij het priesterschap alles gelovigen.

5. DIACONALE OPDRACHT

Algemeen

De gemeente ziet haar roeping als diaconale gemeenschap. Het diaconaat behoort tot de kern van het kerk-zijn en is onlosmakelijk verbonden met de navolging van Christus. In woord en daad wil de gemeente gestalte geven aan Gods liefde voor ieder, met bijzondere aandacht voor wie kwetsbaar zijn of aan de rand van de samenleving staan.

Van oudsher

Traditioneel richt de diaconie zich op armoedebestrijding en maatschappelijke ondersteuning, om te helpen waar geen andere hulp is. Tegenwoordig worden veel van deze taken steeds minder door sociale voorzieningen overgenomen, waardoor diaconale initiatieven juist van groot belang blijven.

Hier en nu

Om dit vorm en inhoud te geven wil de kerkelijke gemeente een zichtbare en betrouwbare plek zijn waar mensen zich gezien, gehoord en geholpen weten. Diaconale presentie is daarbij niet beperkt tot noodhulp, maar omvat ook structurele aandacht voor eenzaamheid, armoede, uitsluiting en zingeving. Diaconie wordt niet gezien als een taak van enkelen, maar als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de hele gemeente.

Door diaconaal te handelen wil de gemeente:

- het geloof concreet maken in het dagelijks leven
- onderlinge verbondenheid versterken
- bruggen slaan tussen kerk en samenleving
- bijdragen aan een rechtvaardige en barmhartige wereld

Diaconaal handelen kan in allerlei vormen:

- koffiedrinken na vieringen
- bijeenkomsten over sociaal/levensbeschouwelijke thema's
- koffieochtenden voor statushouders
- vergaderingen en werkgroepen
- maandelijkse maaltijden
- bijeenkomsten en inloop voor jongeren en ouderen
- sociaal-culturele activiteiten die het maatschappelijk belang dienen
- uitvaarten en condoleance

Diaconaal Centrum 'Het Allemanshuis'

Een eigen vaste plek ondersteunt het bereiken van de bovengenoemde diaconale doelen. Momenteel wordt naast de kerk in Ursem een diaconaal centrum gebouwd. Het centrum heeft een eigen beleidsplan en valt onder de Stichting Allemanshuis.

Oosthuizen – behoefte aan een multifunctioneel diaconaal centrum

In de wintermaanden is de grote kerk in Oosthuizen, het grootste dorp in Zeevang met 3000 inwoners, niet beschikbaar voor diaconale activiteiten en kerkdiensten. Om de diaconale doelen in Zeevang te ondersteunen, is wenselijk een diaconaal centrum met kerkplek te realiseren. Hiervoor wordt in samenwerking met de katholieke kerk gezocht naar een locatie, in hun bestaande kerkgebouw naast De Seevanck of in de Multi Functionele Accommodatie.

Besteding van de diaconie inkomsten

- Lokale besteding: 50%
- Regionale besteding: 25%
- Wereldwijde besteding: 25%

Diaconale financiële ondersteuning

Op het gebied van financieel beheer zal de Diaconie een deel van haar inkomsten, na aftrek van haar verplichte kosten, gaan reserveren voor de aanloop kosten van het Diaconaal inloophuis. Daarnaast zal in de begroting rekening gehouden worden met de reserveringsbijdragen voor onder andere het noodfonds, bestemmingsreserve voor concrete diaconale projecten, bestemmingsreserve voor diaconaal werk, woningen en landerijen.

Verpachting

Daarnaast zal in overleg met de rentmeester een verpachtingbeleidsplan worden opgesteld. Dit plan heeft als doel om duurzame landbouw voldoende ruimte en mogelijkheden te bieden. Dit kan worden gerealiseerd door na beëindiging van reguliere pachtcontracten over te gaan op geliberaliseerde pachtvormen, waarbij voorwaarden kunnen worden gesteld aan de pachter. Op die manier kan de pachter zijn bedrijfsvoering en beleid hierop aanpassen.

Financieel beleid

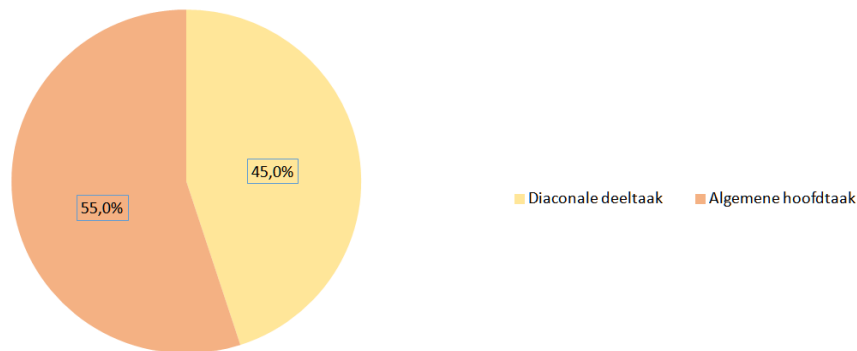
Het opgebouwde eigen vermogen van de diaconie bestaat uit onroerende goederen, zoals huizen en landerijen, en uit beleggingen. Het financieel beleid is erop gericht de omvang van dit (stam)vermogen in stand te houden. In de afgelopen 20 jaar, en in ieder geval sinds 2012, is dit vermogen niet toegenomen.

Het rendement uit dit vermogen wordt aangewend voor de diaconale verplichtingen. Om aan deze verplichtingen te kunnen blijven voldoen, mag niet aan het stamvermogen worden getornd en kan hieraan ook niets worden toegevoegd.

De waarde van het vermogen neemt wel toe, maar dit zegt niets over het behaalde rendement. Aantasting van het vermogen zou het rendement onder druk zetten en daarmee ook het diaconale beleid.

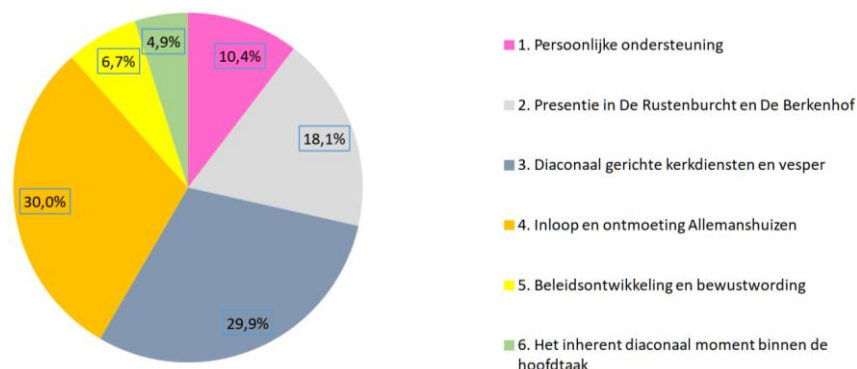
Algemene hoofdtaak en de diaconale deeltaak

Binnen de totale formatie van 100% neemt de diaconale deeltaak 45% in.

Aandachtsvelden binnen de diaconale deeltaak

De diaconale deeltaak van 45% met haar onderdelen op de volgende pagina toegelicht.

6. DIACONALE DEELTAAK

Totaalomvang en context

In het beleidsplan 2026–2029 wordt voor de 1,0 fte uitgegaan van de pkn-normjaartaak van 1800 uur per jaar voor een predikant van 50 jaar en ouder, waarvan 990 uur (55%) wordt toegekend aan de algemene hoofdtaak en 810 uur (45%) aan de diaconale deeltaak.

Diaconale deeltaak

De diaconale uren worden besteed aan inzet die zich richt op nabijheid en ondersteuning van kwetsbare personen en maatschappelijke presentie, met zorg en aandacht tbv niet-kerkelijke doelgroepen. De activiteiten zijn gericht op wie geen helper heeft en maken de barmhartigheid van de gemeente zichtbaar op de onderstaande zeven aandachtsvelden.

1. Persoonlijke begeleiding — (10,4%, 84 uur)

Begeleiding van kwetsbaren, met psychische, cognitieve, en fysieke problematieken, vluchtelingen, werklozen en gehandicapten, biedt steun en nabijheid. Daardoor wordt betrokkenheid, veiligheid en veerkracht ervaren en kan het ondraaglijke draaglijker worden.

2. Presentie in De Rustenburcht en De Berkenhof — (18,1%, 147 uur)

Vieringen, ontmoetingen en gesprekken in de instellingen bieden zingeving en versterken de verbondenheid met medebewoners, zorgverleners en de geloofsgemeenschap. Daardoor weten bewoners zich gezien, gewaardeerd en persoonlijk gesteund in hun dagelijks leven.

3. Diaconaal gerichte kerkdiensten en vespers — (29,9%, 242 uur)

Kerkdiensten zoals Goede Vrijdag- en Witte Donderdagdiensten, vespers en themadiensten, bijvoorbeeld rond de Werken van Barmhartigheid, verbinden liturgie en barmhartigheid. Ze inspireren tot diaconale betrokkenheid en borgen de diaconale opdracht van de gemeente.

4. Inloop en ontmoeting in Allemanshuizen — (30,0%, 243 uur)

Spreekuren, koffieochtenden, films met zin, lunches met een verhaal, verdiepingsochtenden en herdenkingen bieden laagdrempelige ontmoetingsplekken. Ze versterken sociale netwerken en signaleren hulpvragen waardoor erkenning en ondersteuning wordt ervaren.

5. Beleidsontwikkeling en bewustwording — (6,7%, 54 uur)

Betrokkenheid bij het CvK, educatie en regionale uitwisseling, versterkt beleid en professionalisering, borgt de uitvoering van doelstellingen en bevordert bewustwording. De betrokkenen ontvangen doeltreffende ondersteuning en hun belangen worden meegewogen.

6. Het inherent diaconaal moment binnen de hoofdtaak — (4,9%, 40 uur)

Diaconale inzet is geïntegreerd in alle prediking, pastoraat, liturgie en presentie. Het vormt geen afzonderlijke taak, maar onderdeel van het ambt, waardoor persoonlijke zorg, nabijheid en betrokkenheid zichtbaar zijn en de samenhang van de diaconale opdracht is verzekerd.

7. De kerk wordt door God gedragen

Toen paus Johannes XXIII 's nachts niet kon slapen vanwege de zorgen om de Kerk, bad hij: (vertaald) "Here God, het is Uw Kerk, ik ga slapen." (citaat: Jan Hendriks in *Gemeenteopbouw, Vitale en Aantrekkelijke Gemeente*, 1998, blz.7).

Verantwoording

De diaconale deeltaak is transparant, doelgericht en meetbaar, met een verantwoorde verhouding tussen directe en indirecte zorg. De diaconale inzet is werkzaam en tastbaar evangelie in de plaatselijke gemeente en daarbuiten. Voor de PGKZ, ds. Hans Reedijk.

7. SAMENWERKING

Regionale samenwerking

Intensieve samenwerking met regionale partners wordt nagestreefd om activiteiten te versterken, dubbel werk te voorkomen en de gemeente op te bouwen.

Kerkblad en communicatie

Het tweemaandelijks papieren kerkblad informeert gemeenteleden en is digitaal beschikbaar via de website van de kerk.

Oecumene

Samenwerking met de katholieke kerk wordt actief gestimuleerd. De oecumenische werkgroep heeft daarin een zeker mandaat. Andere geloofsgemeenschappen worden niet uitgesloten.

8. FINANCIËN

Het CvK en CvD beheren de financiën correct en transparant, onder andere:

- Twee handtekeningen (het 4-ogenprincipe) voor transacties boven € 1000,-
- Zorgvuldig en transparant (digitaal) administreren toegankelijk voor kerkenraadsleden
- Publicatie van collecteopbrengsten, jaarcijfers, etc. in kerkblad en/of website
- Protocollen voor bestaande en nieuwe projectfinanciering
- Instelling van diaconaal noodfonds tbv incidentele giften, bijdragen en leningen
- Kleine onkostenpot, gemakkelijke toegankelijk, voor kleine uitgaven, waaronder de vrijwilligersvergoeding, attenties en vergoedingen voor derden
- Ondersteuning welzijnswerk, jeugdwerk, straatpastoraat eventueel met jeugdwerker

9. ANBI-STATUS

- Geen winstdoelstelling, gemiddeld resultaat nihil tot licht negatief
- Maximaal 10% van baten voor eigen kosten
- Jaarlijkse begroting met activiteiten en bijbehorende uitgaven

10. GEGEVENS

- Naam: Protestantse Gemeente Koggenland-Zeevang te Oosthuizen-Ursem (PGKZ)
- RSIN / Fiscaal nummer: ...
- KvK: ...
- Rekeningnummer: ...
- E-mail: ...
- Adres: ...